

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การนำเสนอผลการวิจัยในบทที่ 5 นี้ จะแบ่งหัวข้อการเสนอออกเป็น 5 หัวข้อใหญ่ ๆ ดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทตำรวจภูธร จังหวัดจันทบุรี ภายใต้โครงสร้างสำนักงานตำรวจแห่งชาติ หลังรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทตำรวจภูธร จังหวัดจันทบุรี ภายใต้โครงสร้างสำนักงานตำรวจแห่งชาติ หลังรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540
3. เพื่อศึกษาบทบาทที่ควรจะเป็นในอนาคตของตำรวจภูธร จังหวัดจันทบุรี ภายใต้โครงสร้างสำนักงานตำรวจแห่งชาติ หลังรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเชิงสำรวจ

ในการศึกษาบทบาทของตำรวจที่ประชาชนคาดหวังจะต้องศึกษาจากความคิดเห็นของประชาชน ส่วนการศึกษาบทบาทที่แท้จริงนั้นจะต้องศึกษาจากประสบการณ์ของผู้ปฏิบัติงานโดยตรง ดังนั้นการวิจัยเชิงสำรวจในวิทยานิพนธ์นี้ จึงต้องแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1. การสำรวจบทบาทที่คาดหวังของประชาชน

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย

ประชากรที่เป็นเป้าหมายของการวิจัย คือ ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งในจังหวัดจันทบุรี

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเป้าหมายของการวิจัย คือ ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งในจังหวัดจันทบุรี จำนวน 400 คน จะเก็บจากอำเภอในจังหวัดจันทบุรี 10 อำเภอ เนื่องจากแนวคิดของทาร์โยธา

มานะ วิเคราะห์ว่าในกรณีที่มีประชากรเกิน 100,000 คน เราสามารถกำหนดตัวอย่างได้ 400 ราย ภายใต้อุณหภูมิของการสุ่ม ร้อยละ 5 (Yamane, 1967 : ไม่ปรากฏเลขหน้า)

2. การสำรวจบทบาทที่เป็นจริงของตำรวจ

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย

ประชากรที่เป็นเป้าหมายของการวิจัย คือ เจ้าหน้าที่ตำรวจ สังกัดภูธรจังหวัด
จันทบุรี

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเป้าหมายของการวิจัย คือ เจ้าหน้าที่ตำรวจ สังกัดตำรวจภูธร
จังหวัดจันทบุรี จำนวน 304 คน จะเก็บจากสถานีตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดจันทบุรี
15 สถานี

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทตำรวจไทยหลังรัฐธรรมนูญ 2540
กรณีศึกษา ตำรวจภูธร จังหวัดจันทบุรี คำถามที่มีลักษณะทั้งคำถามปลายเปิดและปลายปิด โดยแบ่ง
แบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงกับความคาดหวังของประชาชน
ในจังหวัดจันทบุรีที่มีต่อบทบาทตำรวจไทยหลังรัฐธรรมนูญ 2540 เป็นแบบสอบถามประมาณค่า
5 ระดับ โดยแบ่งเป็นมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ตัวแปรส่วนบุคคลจะใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา คือ โดยการนำมา
แจกแจงความถี่ (Frequency) คำนวณเป็นค่าร้อยละ (Percentage)

4.2 การวิเคราะห์ตัวแปรต้นหรือตัวแปรตามจะใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา โดยนำเสนอ
ในรูปแบบของและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ในการศึกษาครั้งนี้ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้เป็นสถิติ
เชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย สำหรับการวัดระดับ
ความเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม สร้างขึ้นตามลักษณะการสร้างแบบวัดทัศนคติที่เรียกว่า (Likert
Scale) โดยมีตัวเลือกตอบแบบ 5 ระดับ โดยในแต่ละระดับกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้
(ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์, 2555 : 255)

โดยผู้วิจัยกำหนดค่าช่วงคะแนนของระดับความคาดหวังบทบาทตำรวจไทย
หลังรัฐธรรมนูญ 2540 กรณีศึกษาตำรวจภูธร จังหวัดจันทบุรี 5 ระดับ ดังนี้

ค่าคะแนน 5	หมายถึง	มีบทบาทที่คาดหวังมากที่สุด
ค่าคะแนน 4	หมายถึง	มีบทบาทที่คาดหวังมาก
ค่าคะแนน 3	หมายถึง	มีบทบาทที่คาดหวังปานกลาง
ค่าคะแนน 2	หมายถึง	มีบทบาทที่คาดหวังน้อย
ค่าคะแนน 1	หมายถึง	มีบทบาทที่คาดหวังน้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยของบทบาทตำรวจไทยหลังรัฐธรรมนูญ 2540
กรณีศึกษาคำรวจภูธร จังหวัดจันทบุรี กำหนดไว้ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00	หมายถึง	มีระดับบทบาทที่คาดหวังมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50	หมายถึง	มีระดับบทบาทที่คาดหวังมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50	หมายถึง	มีระดับบทบาทที่คาดหวังปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50	หมายถึง	มีระดับบทบาทที่คาดหวังน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50	หมายถึง	มีระดับบทบาทที่คาดหวังน้อยที่สุด

และผู้วิจัยกำหนดค่าช่วงคะแนนของระดับความเป็นจริงในการปฏิบัติงานของบทบาท
ตำรวจไทยหลังรัฐธรรมนูญ 2540 กรณีศึกษาคำรวจภูธร จังหวัดจันทบุรี ไว้ 5 ระดับ ดังนี้

ค่าคะแนน 5	หมายถึง	มีบทบาทที่เป็นจริงมากที่สุด
ค่าคะแนน 4	หมายถึง	มีบทบาทที่เป็นจริงมาก
ค่าคะแนน 3	หมายถึง	มีบทบาทที่เป็นจริงปานกลาง
ค่าคะแนน 2	หมายถึง	มีบทบาทที่เป็นจริงน้อย
ค่าคะแนน 1	หมายถึง	มีบทบาทที่เป็นจริงน้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยของบทบาทเป็นจริงในการปฏิบัติงานของ
บทบาทตำรวจไทยหลังรัฐธรรมนูญ 2540 กรณีศึกษาคำรวจภูธร จังหวัดจันทบุรี กำหนดไว้ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00	หมายถึง	มีระดับบทบาทที่เป็นจริงมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50	หมายถึง	มีระดับบทบาทที่เป็นจริงมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50	หมายถึง	มีระดับบทบาทที่เป็นจริงปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50	หมายถึง	มีระดับบทบาทที่เป็นจริงน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50	หมายถึง	มีระดับบทบาทที่เป็นจริงน้อยที่สุด

ผลการเปรียบเทียบแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

1. มีความสอดคล้องมากหรือขัดแย้งน้อย ตรงกัน
2. มีความสอดคล้องค่อนข้างมากหรือขัดแย้งค่อนข้างน้อย 1 ระดับ

3. มีความสอดคล้องปานกลางหรือขัดแย้งปานกลาง	2 ระดับ
4. มีความสอดคล้องค่อนข้างน้อยหรือขัดแย้งค่อนข้างมาก	3 ระดับ
5. มีความสอดคล้องน้อยหรือขัดแย้งมาก	4 ระดับ

การวิจัยเชิงคุณภาพ

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการวิจัยในรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

1.1 การวิจัยเอกสาร เอกสารที่ใช้ในการวิจัยนี้ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1.1.1 เอกสารชั้นต้น (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ยังไม่ได้ผ่านการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การเก็บรวบรวมจากแนวการสัมภาษณ์เกี่ยวกับบทบาทตำรวจไทย ภายใต้โครงสร้างสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

1.1.2 เอกสารชั้นรอง (Secondary Data) เป็นเอกสารที่มีการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ คือ ข้อมูลทางกายภาพของพื้นที่และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นบทบาทตำรวจไทยก่อนรัฐธรรมนูญ 2540 บทบาทตำรวจไทย ภายใต้โครงสร้างสำนักงานตำรวจแห่งชาติ บทบาทตำรวจจังหวัดจันทบุรี โดยแหล่งข้อมูลดังกล่าว ได้แก่ เอกสารทางราชการ หนังสือ วารสาร วิทยานิพนธ์ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.2 การสัมภาษณ์ วิธีการสัมภาษณ์ที่จะใช้ในการวิจัยนี้ มีลักษณะเป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi - structured or Guided Interview) โดยอาศัยแนวการสัมภาษณ์ (Interview Guide) เป็นเครื่องมือในรูปแบบต่าง ๆ คือ

สัมภาษณ์แบบเจาะลึก เป็นการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการหรือไม่มีโครงสร้าง (Informal or Unstructured Interview) คือ มีเพียงคำถามวิจัยเป็นแนวสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์ในที่นี้จะกำหนดผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้ที่รู้เรื่องเกี่ยวกับบทบาทตำรวจไทยอย่างดี โดยมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key - informants) ได้แก่

- นาย ก. (นามสมมุติ) ที่มีบ้านติดกับโรงพัก
- นาย ข. (นามสมมุติ) อดีตข้าราชการตำรวจ
- พ.ต.ท. แดง (นามสมมุติ) ข้าราชการตำรวจสังกัดตำรวจภูธร จังหวัดจันทบุรี

1.3 การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยจะสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมกับประชาชนทุกกลุ่มอาชีพในพื้นที่ในจังหวัดจันทบุรี โดยมีอุปกรณช่วยเพื่อก่อให้เกิดความชัดเจนในเรื่องสังเกต เช่น การปฏิบัติหน้าที่ในตำรวจภูธร จังหวัดจันทบุรีที่ได้พบเจอกับประชาชนจังหวัดจันทบุรี การปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับตำรวจสถานีตำรวจภูธรต่าง ๆ ในจังหวัดจันทบุรี กล้องถ่ายรูปรูป

เครื่องบันทึกเสียง เป็นต้น ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของบทบาทตำรวจไทยหลังรัฐธรรมนูญ 2540 กรณีศึกษาตำรวจภูธร จังหวัดจันทบุรี เพื่อประกอบการวิเคราะห์โดยปราศจากอคติต่อปรากฏการณ์ที่สังเกต เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงที่สุดในการวิจัย

2. การตรวจสอบข้อมูล

การตรวจสอบข้อมูลในที่นี้ใช้รูปแบบ ดังนี้

2.1 การตรวจสอบการสัมภาษณ์โดยใช้แหล่งข้อมูลที่ต่างกัน ระหว่างเอกสารและการสัมภาษณ์แบบประวัติศาสตร์บอกเล่า โดยผู้ให้สัมภาษณ์จะถ่ายทอดความรู้สึกที่แท้จริงเกี่ยวกับบทบาทตำรวจไทยว่า得有บทบาทอย่างไร ในจังหวัดจันทบุรี ซึ่งสามารถนำมาเป็นการตรวจสอบข้อมูลระหว่างเอกสาร และข้อมูลจากการให้สัมภาษณ์แบบประวัติศาสตร์บอกเล่าได้ว่าตรงกันหรือมีข้อแตกต่างกันแต่ประการใด

2.2 การตรวจสอบโดยใช้ผู้สัมภาษณ์ที่มีจุดยืนต่างกัน ในการวิจัยนี้จะให้ผู้ให้ข้อมูลหลักที่มีจุดยืนต่างกัน เช่น ข้าราชการตำรวจ สังกัดตำรวจภูธรจังหวัดจันทบุรี อดีตข้าราชการตำรวจ สังกัดตำรวจภูธรจังหวัดจันทบุรี และประชาชนจังหวัดจันทบุรี เป็นต้น

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การตีความข้อมูลจากการสัมภาษณ์ เพื่อเพิ่มเติมคำอธิบายตารางจากการสำรวจให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูล จากบันทึกการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลแต่ละประเด็นหลัก และสรุปข้อค้นพบที่ได้จากการสัมภาษณ์และข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสาร

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง บทบาทตำรวจไทยหลังรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 กรณีศึกษา ตำรวจภูธร จังหวัดจันทบุรี มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา คือ

1. เพื่อศึกษาบทบาทตำรวจไทยหลังรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 กรณีศึกษา ตำรวจภูธร จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทตำรวจไทยหลังรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 กรณีศึกษา ตำรวจภูธรจังหวัดจันทบุรี
3. เพื่อศึกษาบทบาทที่ควรจะเป็นในอนาคตของตำรวจภูธร จังหวัดจันทบุรี

ข้อค้นพบข้อที่ 1 ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 สามารถสรุปได้ว่า

ประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังต่อตำรวจภูธร จังหวัดจันทบุรี ในภาพรวม อยู่ในความคาดหวังมาก ($\bar{X} = 3.72$) ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจากมากไปน้อย กล่าวคือ ลำดับที่ 1 คือ ด้านบทบาทตำรวจในการบังคับใช้กฎหมายที่สำคัญต่อประชาชน รองลงมา คือ บทบาททั่วไปของตำรวจตามกฎหมาย และบทบาทตำรวจในการบริการประชาชน

ในด้านบทบาทตำรวจในการบังคับใช้กฎหมายที่สำคัญต่อประชาชน เห็นว่าตำรวจเป็นผู้บังคับใช้กฎหมายลำดับต้นของกระบวนการยุติธรรม ดังนั้นตำรวจจึงควรเป็นตำรวจมืออาชีพ ไม่ใช้กฎหมายไปรังเกียจ หรืออ้างข้อกฎหมายที่ไม่เป็นธรรมต่อประชาชน นอกจากนี้ยังไม่ต้องการให้ตำรวจใช้วิธีการชู้กรร โศกทรัพย์หรือการยัดข้อหาต่อประชาชนผู้บริสุทธิ์อีกด้วย ถ้าตำรวจใช้อำนาจโดยมิชอบหรือใช้อำนาจก่อกวนแก่ประชาชน แล้วประชาชนจะมีใครเป็นที่พึ่งในยามที่เดือดร้อน

อย่างไรก็ตามบทบาททั่วไปของตำรวจตามกฎหมาย พบว่า บทบาทที่ประชาชนให้ความสำคัญกับตำรวจมาก ภาพลักษณ์ของตำรวจในด้านที่พึงของประชาชน ได้ในยามมีประชาชนมีความเดือดร้อนเพราะมีผู้ละเมิดกระทำผิดกฎหมาย มีการบังคับกฎหมายอย่างเป็นธรรมกับบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในคดีความ มีการบริการอย่างเท่าเทียมกันอย่างเป็นธรรมทั่วถึง ไม่เลือกปฏิบัติในด้านที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ ตัวอย่างบทบาททั่วไปของตำรวจ เช่น ด้านการรักษาความปลอดภัยองค์พระมหากษัตริย์พระราชินี เพราะพระองค์ทั้งสองเป็นประมุขและศูนย์รวมจิตใจของประชาชนชาวไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ดังนั้นการถวายการอารักขาหรือรักษาความปลอดภัยจึงเป็นเรื่องที่ประชาชนให้ความสำคัญ

ส่วนในด้านบทบาทตำรวจในการบริการประชาชน พบว่า ประชาชนหวังอย่างยิ่งที่จะได้รับจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ ก็คือการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนผู้มาติดต่อ รับแจ้งความทุกกรณีที่ประชาชนมาแจ้ง ประชาชนก็คาดหวังให้เจ้าหน้าที่ตำรวจให้บริการต่อทุกคนเท่าเทียมกัน โดยไม่เลือกบริการเป็นรายคนและเจ้าหน้าที่ตำรวจให้บริการสอบสวนทุกเรื่องที่ได้รับแจ้งความ

เมื่อเปรียบเทียบบทบาทของตำรวจภูธรจังหวัดจันทบุรีที่ประชาชนคาดหวัง จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ โดยการทดสอบสมมุติฐาน ข้อค้นพบของการทดสอบสมมุติฐาน จะสามารถสรุปได้ตามตาราง 33 ดังนี้

ตาราง 33 การทดสอบสมมติฐานของประชาชนกลุ่มตัวอย่าง ตามความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังต่อตำรวจนคร จังหวัดจันทบุรี

สมมติฐานการวิจัย	ผลการทดสอบ
1 : ความคาดหวังของประชาชน ที่มีต่อบทบาทของตำรวจนคร จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกันตามเพศ	ไม่ยอมรับ
2 : ความคาดหวังของประชาชน ที่มีต่อบทบาทของตำรวจนคร จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกันตามอายุ	ยอมรับ
3 : ความคาดหวังของประชาชน ที่มีต่อบทบาทของตำรวจนคร จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกันตามระดับการศึกษา	ไม่ยอมรับ
4 : ความคาดหวังของประชาชน ที่มีต่อบทบาทของตำรวจนคร จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกันตามอาชีพ	ยอมรับ
5 : ความคาดหวังของประชาชน ที่มีต่อบทบาทของตำรวจนคร จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกันตามรายได้	ไม่ยอมรับ

จากตาราง 33 สามารถสรุปผลการทดสอบสมมติฐานจากกรอบแนวคิดในการวิจัย ได้ดังนี้

1. สมมติฐานการวิจัยว่าด้วย ความคาดหวังของประชาชน ที่มีต่อบทบาทของตำรวจนคร จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกันตามเพศ ไม่สามารถยอมรับในนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. สมมติฐานการวิจัยว่าด้วย ความคาดหวังของประชาชน ที่มีต่อบทบาทของตำรวจนคร จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกันตามอายุ ยอมรับในนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. สมมติฐานการวิจัยว่าด้วย ความคาดหวังของประชาชน ที่มีต่อบทบาทของตำรวจนคร จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกันตามระดับการศึกษา ไม่สามารถยอมรับในนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. สมมติฐานการวิจัยว่าด้วย ความคาดหวังของประชาชน ที่มีต่อบทบาทของตำรวจนคร จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกันตามอาชีพ ยอมรับในนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
5. สมมติฐานการวิจัยว่าด้วย ความคาดหวังของประชาชน ที่มีต่อบทบาทของตำรวจนคร จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกันตามรายได้ ไม่สามารถยอมรับในนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตำรวจกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงต่อตำรวจนคร จังหวัดจันทบุรี ในภาพรวม อยู่ในความเป็นจริงมาก ($\bar{X} = 3.80$) ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจากมากไปน้อย กล่าวคือ ลำดับที่ 1 คือ ด้านบทบาทตำรวจในการบังคับใช้กฎหมายที่สำคัญต่อประชาชน อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ บทบาทตำรวจในการบริการประชาชน และบทบาททั่วไปของตำรวจตามกฎหมาย

ในด้านบทบาทตำรวจในการบังคับใช้กฎหมายที่สำคัญต่อประชาชน พบว่า กฎหมายของประเทศไทยได้ให้อำนาจตำรวจในการบังคับใช้กฎหมายกับประชาชน เพื่อให้สังคมเกิดความเรียบร้อยสงบสุข และช่วยบรรเทาทุกข์ของประชาชนให้สมกับคำว่าผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ ตำรวจเป็นผู้บังคับใช้กฎหมายลำดับต้นของกระบวนการยุติธรรม ดังนั้นตำรวจจึงต้องเป็นตำรวจมืออาชีพ ไม่ใช่กฎหมายไปรังเกียจ หรืออ้างข้อกฎหมายที่ไม่เป็นธรรมต่อประชาชน

ในด้านบทบาทตำรวจในการบริการประชาชน พบว่า ตำรวจเป็นข้าราชการที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด เป็นปรกาการด่านแรกของรัฐบาลในการรับใช้ประชาชน ทางด้านประชาชนเมื่อมีเหตุเดือดร้อนข่มขู่ถึงที่พึ่งคือตำรวจก่อนผู้อื่น ตำรวจจึงต้องพร้อมและทำตัวเป็นตำรวจที่ดีเป็นที่พึ่งของประชาชนสมกับคำที่ว่า ผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ ตรงกันข้ามถ้าตำรวจทำตัวไม่ดีไม่ช่วยเหลือประชาชนก็ข่มขู่ไม่เป็นที่ไว้วางใจของประชาชน

อย่างไรก็ตามบทบาททั่วไปของตำรวจตามกฎหมาย พบว่า ตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ 2547 มาตรา 6 สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่รักษาความปลอดภัยสำหรับองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ พระบรมวงศานุวงศ์ ผู้แทนพระองค์ และพระราชอาคันตุกะ จะเห็นได้ว่าการรักษาความปลอดภัยขององค์พระมหากษัตริย์ พระราชินีมีในบทบาททางกฎหมายข้างต้นจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง และเป็นบทบาทหน้าที่ของตำรวจที่จะต้องยึดถือปฏิบัติ บทบาทตำรวจไทยนั้นมีอีกหลายด้านที่สำคัญ ไม่ว่าจะเป็นการป้องกันปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมาย การรับแจ้งความโดยไม่เลือกปฏิบัติ การอำนวยความสะดวกด้านการจราจรแก่ประชาชนผู้ใช้รถใช้ถนน เป็นต้น

เมื่อเปรียบเทียบบทบาทของตำรวจภูธรจังหวัดจันทบุรีที่ตำรวจปฏิบัติจริง จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา อายุราชการ รายได้ โดยการทดสอบสมมุติฐาน ข้อค้นพบของการทดสอบสมมุติฐาน จะสามารถสรุปได้ตามตาราง 34 ดังนี้

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 34 การทดสอบสมมุติฐานของตำรวจกลุ่มตัวอย่าง ตามความคิดเห็นของตำรวจเกี่ยวกับ
บทบาทที่เป็นจริงต่อตำรวจนคร จังหวัดจันทบุรี

สมมุติฐานการวิจัย	ผลการทดสอบ
6 : ความคิดของตำรวจเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงของตำรวจนคร จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกันตามเพศ	ไม่ยอมรับ
7 : ความคิดของตำรวจเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงของตำรวจนคร จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกันตามอายุ	ยอมรับ
8 : ความคิดของตำรวจเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงของตำรวจนคร จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกันตามระดับการศึกษา	ไม่ยอมรับ
9 : ความคิดของตำรวจเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงของตำรวจนคร จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกันตามอายุราชการ	ยอมรับ
10 : ความคิดของตำรวจเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงของตำรวจนคร จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกันตามรายได้	ไม่ยอมรับ

จากตาราง 34 สามารถสรุปผลการทดสอบสมมุติฐานจากกรอบแนวคิดในการวิจัย ได้ดังนี้

6. สมมุติฐานการวิจัยว่าด้วย ความคิดของตำรวจเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงของ
ตำรวจนคร จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกันตามเพศ ไม่สามารถยอมรับในนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05

7. สมมุติฐานการวิจัยว่าด้วย ความคิดของตำรวจเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงของ
ตำรวจนคร จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกันตามอายุ ยอมรับในนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

8. สมมุติฐานการวิจัยว่าด้วย ความคิดของตำรวจเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงของ
ตำรวจนคร จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกันตามระดับการศึกษา ไม่สามารถยอมรับในนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05

9. สมมุติฐานการวิจัยว่าด้วย ความคิดของตำรวจเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงของ
ตำรวจนคร จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกันตามอายุราชการ ยอมรับในนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

10. สมมุติฐานการวิจัยว่าด้วย ความคิดของตำรวจเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงของ
ตำรวจนคร จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกันตามรายได้ ไม่สามารถยอมรับในนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05

ข้อค้นพบข้อที่ 2 ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 สามารถสรุปได้ว่า

ปัจจัยที่ทำให้ประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังต่อ ตำรวจภูธร จังหวัดจันทบุรี ที่สำคัญมีดังนี้

ในด้านบทบาทตำรวจในการบังคับใช้กฎหมายที่สำคัญต่อประชาชน เช่น การตั้งจุดตรวจ ระดับแอลกอฮอล์ของผู้ขับขี่ พบว่าปัจจัยที่ทำให้ประชาชนคาดหวังบทบาทตำรวจในเรื่องนี้มาก เนื่องจากตำรวจเป็นผู้บังคับใช้กฎหมายลำดับต้นของกระบวนการยุติธรรม ปัจจุบันปัญหาอุบัติเหตุต่าง ๆ เกิดจากที่ประชาชนละเมิดกฎหมาย ดังจะพบเห็นได้จากข่าวในกระแสโซเชียล หรือสื่อต่าง ๆ ทำให้ประชาชนบางส่วนได้รับผลกระทบจากการละเมิดกฎหมายของบุคคลบางบุคคล ไม่ว่าจะเป็นได้อันตรายต่อร่างกายบาดเจ็บเล็กน้อย บาดเจ็บสาหัส บางรายอาจถึงขั้นพิการ บางรายอาจถึงขั้นเสียชีวิตก็ได้ หรือมีการละเมิดทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินของบุคคลอื่น เป็นต้น

ในด้านบทบาททั่วไปของตำรวจตามกฎหมาย เช่น การรักษาความปลอดภัย องค์พระมหากษัตริย์พระราชินี พบว่าปัจจัยที่ทำให้ประชาชนคาดหวังบทบาทนี้มาก เนื่องจากสถาบันพระมหากษัตริย์อยู่คู่กับประชาชนชาวไทยมานาน ทั้งสองพระองค์เป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนชาวไทย ประชาชนเคารพเทิดทูลพระมหากษัตริย์มากจึงมีความความหวังให้ผู้มีบทบาทในการรักษาความปลอดภัยพระมหากษัตริย์ ปฏิบัติหน้าที่รักษาความปลอดภัยอย่างเต็มกำลังความสามารถ ป้องกันอันตรายทั้งปวง สังเกตได้จากการที่ประชาชนมาเฝ้าถวายความจงรักภักดี อิทธิพลของสถาบันกษัตริย์ มีผลต่อสถาบันต่าง ๆ ในสังคมไทย

ในด้านบทบาทตำรวจในการบริการประชาชน เช่น ความเสมอภาคในการติดตามคดี พบว่า ปัจจัยที่ทำให้ประชาชนคาดหวังบทบาทนี้มาก เนื่องจากประชาชนอยากเห็นเจ้าหน้าที่ตำรวจติดตามคดีต่าง ๆ อย่างเป็นธรรม ทัวถึง ไม่อยากให้เจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติหน้าที่โดยการเลือกปฏิบัติ เพราะเห็นว่าเป็นคนใหญ่คนโตในจังหวัด หรือเป็นข้าราชการระดับสูง หรือผู้มีอิทธิพล เพราะประชาชนทุกคนนั้นมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกันทุกคน โดยมีรัฐธรรมนูญรองรับ

ปัจจัยที่ทำให้ตำรวจกลุ่มตัวอย่างที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงต่อตำรวจภูธร จังหวัดจันทบุรี ที่สำคัญมีดังนี้

ในด้านบทบาทตำรวจในการบังคับใช้กฎหมายที่สำคัญต่อประชาชน เช่น การตั้งจุดตรวจ กวดขันวินัยจราจร พบมีปัจจัยที่สำคัญต่อบทบาทดังกล่าวคือ อุบัติเหตุบนท้องถนนเกิดจากการที่ผู้ใช้ถนนไม่เคารพกฎหมายจราจร อาจเกิดจากความมั่งง่ายของบุคคลบางคน แล้วไปเอาเปรียบกับผู้ใช้ถนนที่ปฏิบัติตามกฎหมาย ผลที่ตามมาคือ ความเสียหายไม่ว่าจะเป็นทรัพย์สินสิ่งของเครื่องใช้ หรือชีวิตและร่างกาย การกวดขันวินัยด้านการจราจร บทบาทในประเด็นนี้จะป็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร ในการกวดขันวินัยจราจรนั้นตำรวจปฏิบัติไปตามหน้าที่ที่กฎหมายได้ให้อำนาจไว้

ถ้าประชาชนไม่ทำผิดกฎหมายก็ไม่ต้องกลัวโดนใบสั่งเสียค่าปรับ ในการออกใบสั่งให้เสียค่าปรับแต่ละครั้ง จะเป็นการเอาเงินเข้ารัฐและจะมีส่วนแบ่งจากใบสั่งหรือเงินรางวัลนำจับ จากค่าปรับกลับมาให้เจ้าหน้าที่ผู้จับ เพื่อเป็นขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร

ในด้านบทบาทตำรวจในการบริการประชาชน เช่น การอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ในการรับแจ้งความ พบว่ามีปัจจัยที่สำคัญต่อบทบาทดังกล่าวคือ ตำรวจเป็นข้าราชการที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด เป็นปรากฏการณ์แรกของรัฐบาลในการรับใช้ประชาชน ถ้าตำรวจทำตัวไม่ดี ไม่ช่วยเหลือประชาชน ก็ย่อมไม่เป็นที่ไว้วางใจของประชาชน หรือในบางกรณีที่ตำรวจไม่รับแจ้งความก็อาจจะถูกร้องเรียนจากประชาชน และทำให้ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งย้ายตำแหน่งหน้าที่ หรือลงโทษทางวินัยก็ได้ เพราะในปัจจุบันประชาชนรู้กฎหมายมากขึ้น ตรงกันข้ามเมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจบริการประชาชนได้อย่างดีเต็มที่ก็จะทำให้ประชาชนนั้นเกิดความประทับใจไม่รังเกียจหรือด่าว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจในทางที่ไม่ดี

ในด้านบทบาททั่วไปของตำรวจตามกฎหมาย เช่น การรักษาความปลอดภัย องค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พบว่ามีปัจจัยที่สำคัญต่อบทบาทดังกล่าวคือ ตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ 2547 สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่รักษาความปลอดภัยสำหรับ องค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ พระบรมวงศานุวงศ์ ผู้แทนพระองค์ และพระราชอาคันตุกะ จะเห็นได้ว่าบทบาทตามประเด็นข้างต้นมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง และเป็นบทบาทหน้าที่ของตำรวจที่จะต้องยึดถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด หากไม่ปฏิบัติตามก็จะถูกลงโทษตามกฎหมาย แต่ตำรวจส่วนใหญ่ทุกนายจะมีจิตสำนึกในหน้าที่ โดยเฉพาะด้านการรักษาความปลอดภัยสถาบันพระมหากษัตริย์อยู่แล้ว โดยการปฏิบัติหน้าที่ในประเด็นนี้จะปฏิบัติด้วยความเต็มใจและตั้งใจอย่างยิ่ง

ข้อค้นพบข้อที่ 3 ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 สามารถสรุปได้ว่า

บทบาทในอุดมคติของตำรวจไทยหลังรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 รวมถึงตำรวจภูธร จังหวัดจันทบุรี พบว่า บทบาทตำรวจที่ควรจะเป็นใน ศตวรรษที่ 21 นี้จะต้องคำนึงใน 4 ด้านด้วยกัน คือ

บทบาทตำรวจในยุคโลกาภิวัตน์ ปัจจุบันโลกาภิวัตน์ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงต่อสรรพสิ่งต่าง ๆ บนโลก โลกาภิวัตน์อาจแบ่งได้เป็น 2 กรณี กรณีโลกาภิวัตน์ในแง่บวก เราจะพบว่าสื่อต่าง ๆ ได้มีการพัฒนาไปในทิศทางที่ดีขึ้น ตัวอย่างที่เห็นได้ชัด เช่น การเงินการลงทุน การติดต่อสื่อสาร การไปมาหาสู่ระหว่างกัน แต่อีกด้านหนึ่งของโลกาภิวัตน์ คือความสลับซับซ้อนหรือการใช้เล่ห์กลของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่อาศัยช่องว่างของการพัฒนาโดยการใช้เทคโนโลยีออนไลน์ในการกระทำความผิด ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ เมื่อมีความกระทำความผิดเกิดขึ้นแล้วย่อมมีผลกระทบต่อสังคมก็ยากที่จะจับกุมผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดี ตัวอย่างในการใช้เทคโนโลยีในการกระทำ

ความผิด เช่น การใช้เทคโนโลยีเพื่อขโมยข้อมูลทางการเงิน การใช้เทคโนโลยีที่มีภัยต่อความมั่นคง การขโมยข้อมูลส่วนบุคคล หรืออีกตัวอย่างหนึ่ง คือการใช้การสื่อสารออนไลน์เผยแพร่ข้อมูลในทางที่บิดเบือน เพื่อทำลายล้างศัตรู สถาบัน หรือกลุ่มบุคคล ทำให้ตำรวจจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อให้สามารถรู้เท่าทันขบวนการในการกระทำความผิดข้างต้น

บทบาทตำรวจกับการมีส่วนร่วมกับประชาสังคม ภาระหน้าที่ของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมก็คือ การบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพและเสมอภาค ในส่วนของตำรวจ จะเน้นการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม ซึ่งจะนำไปสู่การควบคุม การกระทำความผิด ในสังคมได้ การป้องกันและควบคุมอาชญากรรมเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของตำรวจแต่ฝ่ายเดียวโดยวิธีบังคับใช้กฎหมาย ประชาชนมีสถานภาพเพียงให้การยอมรับกับตำรวจเท่านั้นแนวความคิดนี้เป็นแนวความคิดที่ได้รับการปฏิบัติมาช้านานแล้ว ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา แต่ต่อมามีแนวคิดใหม่เกิดขึ้น โดยบทบาทของตำรวจจำเป็นต้องทำงานร่วมกับประชาสังคมในการป้องกันและควบคุมอาชญากรรม ซึ่งเชื่อกันว่า การป้องกันอาชญากรรมที่ประสบผลสำเร็จ ขึ้นอยู่กับประชาสังคมมากกว่าตำรวจฝ่ายเดียว

บทบาทตำรวจในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ความเปลี่ยนแปลงจากสภาพแวดล้อมภายนอกจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรมและเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว กัดกร่อนให้การบริหารจัดการตำรวจต้องปรับตัวเปลี่ยนแปลงไป ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี มีแนวโน้มที่พัฒนา จากยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) ไปสู่ยุคเทคโนโลยีเครือข่าย (Networking Technology) ซึ่งจะเห็นได้จากการพัฒนาการติดต่อสื่อสารผ่านทางโซเชียลมีเดีย (Social Media) เช่น Line Facebook Twitter หรือ WhatsApp ผ่านสมาร์ตโฟนมากขึ้นเรื่อย ๆ ในปัจจุบัน ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานตำรวจแห่งชาติมีด้วยกัน 8 ระบบใหญ่ๆ นอกนั้นก็ยังมีระบบย่อยอื่น ๆ อีก ที่ใช้งานตามหน่วยต่าง ๆ ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เช่น ระบบคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์การแพทย์ของโรงพยาบาลตำรวจ ระบบอุปกรณ์การบินของกองบินตำรวจ สำนักงานส่งกำลังบำรุง ระบบการสื่อสารของกองสื่อสาร สำนักงานส่งกำลังบำรุง

บทบาทตำรวจในโลกไซเบอร์ สำหรับสถานการณ์ในปัจจุบันสังคมกำลังเผชิญกับอาชญากรรมรูปแบบใหม่ ที่เรียกว่า “อาชญากรรมทางเทคโนโลยี” หรือ “อาชญากรรมคอมพิวเตอร์” คือ การใช้เทคโนโลยีไม่ว่าจะเป็นคอมพิวเตอร์ มือถือ หรืออุปกรณ์ไฮเทคอื่น ๆ เป็นเครื่องมือช่วยในการกระทำความผิด ลักษณะของอาชญากรรมประเภทนี้ คือ รวดเร็ว กินพื้นที่กว้างขวางทั่วโลก และสืบสวนติดตามจับกุมได้ยาก ช่องทางการกระทำความผิดมีทั้งทางเว็บไซต์ เว็บบอร์ด ห้องสนทนา อีเมล ICQ MSN และ SMS รูปแบบก็มีสารพัดตั้งแต่หมิ่นประมาท ฉ้อโกง ก่อการร้าย การพนัน ค้าประเวณี ขายสินค้าผิดกฎหมายจำพวกยาเสพติด สินค้าละเมิดลิขสิทธิ์

วัตถุประสงค์ของอาจารย์ เผยแพร่ภาพลามกอนาจาร การเจาะระบบ (Hacking) เพื่อขโมยข้อมูลหรือ เปลี่ยนหน้าเว็บเพจ และอื่น ๆ อีกมากมายเท่าที่สติปัญญาของมนุษย์จะคิดขึ้นมาได้

อภิปรายผล

ในการวิเคราะห์ถึงองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย ผู้วิจัยจะอภิปรายเปรียบเทียบระหว่าง ข้อค้นที่ได้จากการศึกษาและองค์ความรู้เดิมจากเนื้อหาบทที่ 2 พบว่า ผลการศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาท ตำรวจไทยหลังรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 กรณีศึกษา ตำรวจภูธรจังหวัดจันทบุรี ในวิทยานิพนธ์นี้ เมื่อนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับองค์ความรู้ที่ทำวิจัยบทบาทของตำรวจในช่วงที่เป็น โครงสร้าง ของกรมตำรวจ เช่น งานวิจัยของสิริวัฒน์ก์ เมนะเสวต (2543) มีค้นพบคล้ายคลึงกันคือ ได้มีความพยายามที่จะปรับ โครงสร้างของกรมตำรวจมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2522 เรื่อยมาจนถึงปี พ.ศ. 2541 จึงสามารถปรับ โครงสร้างจากกรมตำรวจเป็นสำนักงานตำรวจแห่งชาติไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง โดยอยู่ในบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรี เพื่อให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ตำรวจในด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม การให้บริการประชาชนมีประสิทธิภาพ แต่การปรับ โครงสร้างจากศูนย์อำนาจไว้ในส่วนกลางให้กระจายอำนาจไปยังส่วนภูมิภาค ถึงหน่วย ระดับสถานีตำรวจ ไม่สามารถดำเนินได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เนื่องจากมีปัจจัยทางการเมือง เข้ามาแทรกแซง อำนาจการบริหารของผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ จากเหตุผล ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงขออภิปรายโดยเปรียบเทียบระหว่างบทบาทตำรวจใน โครงสร้างใหม่กับบทบาทตำรวจ ในโครงสร้างเก่า พบว่า องค์การตำรวจนั้นสามารถ แบ่งรูปแบบออกเป็น 2 ช่วงที่สำคัญ ดังนี้ คือ

โครงสร้างแบบกรมตำรวจ นั้น เริ่มเห็นเด่นชัดในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยโครงสร้างในการบริหารราชการกรมตำรวจอยู่ภายใต้กระทรวงมหาดไทย มีปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการประจำ บทบาทตำรวจในยุคกรมตำรวจที่เจริญรุ่งเรืองมากที่สุด ก็คือยุคที่พลตำรวจเอกเผ่า ศรียานนท์เป็นอธิบดีกรมตำรวจในสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี บทบาทในกระบวนการยุติธรรมของไทยบทบาทสำคัญนั้นอยู่ที่เจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความผิดของจำเลย อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่สอบสวนจึงมีมากมาย โดยเฉพาะการจับผู้ต้องสงสัยมาสอบสวน ซึ่งเป็นการใช้ดุลพินิจเพื่อดำเนินคดีของเจ้าหน้าที่ตำรวจอย่างอิสระ และไม่มีการกำหนดมาตรการควบคุม ภายนอกไว้ (External Control) โดยเฉพาะการให้ผู้มีอำนาจออกหมายจับกับผู้จับเป็นบุคคลคนเดียวกัน ทำให้ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องออกหมายก่อนที่จะจับบุคคลใด อันเป็นการละเมิดสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชนอย่างมาก นอกจากนี้เหตุในการออกหมายจับก็ค่อนข้างเอื้ออำนาจให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถออกหมายจับได้ง่ายขึ้นเพียงแต่ผู้ต้องหาถูกสงสัย โดยมีเหตุอันควรก็เป็น

เหตุให้ออกหมายจับได้ ซึ่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในขณะนั้นมีได้ให้ คำจำกัดความของคำว่า “เหตุอันควรสงสัย” ว่าหมายความว่าอย่างไร ด้วยเหตุนี้ความหมายของคำว่า “เหตุอันควรสงสัย” จึงคลุมเครือและเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถตีความหมายและ นำไปใช้ไปในทางที่ไม่ชอบและอาจลดรอนสิทธิเสรีภาพของประชาชนได้

ต่อมาโครงสร้างองค์กรตำรวจระดับกรมได้เปลี่ยนมาเป็น โครงสร้างระดับสำนักงาน ในปี พ.ศ. 2541 โดยเปลี่ยนมาเป็น “สำนักงานตำรวจแห่งชาติ” สังกัดการบังคับบัญชาโดยตรงของ นายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นไปตามหลักบริหารทั่วไปที่ฝ่ายบริหารต้องควบคุมการทำงานของข้าราชการ ให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล แต่อำนาจหน้าที่รับผิดชอบของตำรวจคือ การบังคับใช้กฎหมาย เพื่อความยุติธรรมแก่ประชาชนทุกคน ไม่เว้นทั้งนักการเมืองที่มีอำนาจหรือไม่มีอำนาจในรัฐบาล ก็ตาม และหลังจากการใช้ รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 โดยนำแนวทางปฏิบัติตามอย่างสากลมาใช้เพื่อให้ กระบวนการยุติธรรมของไทยที่มีการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนมากขึ้น โดยเพิ่มมาตรการ ตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยองค์กรที่อิสระและมีความเป็นกลาง ซึ่งการ เปลี่ยนแปลงแก้ไขรัฐธรรมนูญครั้งนี้ส่งผลให้มีการแก้ไขหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ในประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญาด้วย เช่น การควบคุมตัวผู้ถูกจับของพนักงานสอบสวน ซึ่งก็คือตำรวจนั้น กระทำได้เพียง 48 ชั่วโมง ผู้ทำหน้าที่ออกหมายจับจะมีเพียงศาลเท่านั้น

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ในการเปลี่ยนแปลง โครงสร้างองค์กรตำรวจจากกรมตำรวจมาสู่ สำนักงานตำรวจแห่งชาตินั้น มีการคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จะเป็นปัจจัยที่นำมาสู่การ ปรับเปลี่ยนบทบาทตำรวจที่เป็นจริงไปเชิงบทบาทในอุดมคติมากขึ้น เช่น การเป็นผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ มากขึ้น เป็นต้น ดังนั้นเมื่อเวลาถ่วงเลยมาถึงเกือบ 20 ปี หลังการเป็นสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พบว่าบทบาทตำรวจในปัจจุบัน

ในด้านบทบาททั่วไปของตำรวจตามกฎหมาย พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจบางบทบาท ยังปฏิบัติตนตามเหมือนเดิม แต่บางบทบาทเจ้าหน้าที่ตำรวจได้เปลี่ยนแปลงไปตามที่อำนาจ กฎหมายที่เปลี่ยนแปลงแก้ไขที่เป็นปัจจุบัน โดยจะเห็นได้จากในเรื่องการรักษาความปลอดภัย สถาบันพระมหากษัตริย์ที่ตำรวจแต่ละยุคสมัยมีการปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัด และด้วยความเต็มใจ ที่จะปกป้องและรักษาความปลอดภัยสถาบันพระมหากษัตริย์อย่างเต็มความสามารถอย่างเดิม

อย่างไรก็ตาม บทบาทตำรวจในการบังคับใช้กฎหมายที่สำคัญต่อประชาชนนั้น พบว่า ในปัจจุบันตำรวจจะให้ความสำคัญกับการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังมาก เพราะในปัจจุบัน ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาอุบัติเหตุต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม ส่วนใหญ่เกิดจากการที่บุคคลนั้น ละเมิดต่อกฎหมาย และไปเอาเปรียบบุคคลอื่น จึงทำให้ตำรวจต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเข้มข้น ในการใช้กฎหมายมากขึ้น

ส่วนบทบาทตำรวจในการบริการประชาชน พบว่า ตำรวจเป็นข้าราชการที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด เป็นปรากฏการณ์แรกของรัฐบาลในการรับใช้ประชาชนทางด้านประชาชน เมื่อมีเหตุเดือดร้อนข่มขู่ถึงที่พึ่งคือตำรวจก่อนผู้อื่น ตำรวจจึงต้องพร้อมและทำตัวเป็นตำรวจที่ดีเป็นที่พึ่งของประชาชนสมกับคำที่ว่า ผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ ตรงกันข้ามถ้าตำรวจทำตัวไม่ดีไม่ช่วยเหลือประชาชน ก็ย่อมไม่เป็นที่ไว้วางใจของประชาชน แต่ในบางกรณีแต่ถ้าเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่บริการประชาชนก็อาจจะถูกร้องเรียนจากประชาชน และทำให้ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งย้ายตำแหน่งหน้าที่หรือลงโทษทางวินัยก็ได้เพราะในปัจจุบันประชาชนรู้กฎหมายมากขึ้น

และบทบาทในอุดมคติของตำรวจไทยหลังรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 รวมถึงตำรวจภูธรจังหวัดจันทบุรี พบว่า บทบาทตำรวจที่ควรจะเป็นใน ศตวรรษที่ 21 นี้จะต้องคำนึงใน 4 ด้านด้วยกัน คือ

1. บทบาทตำรวจในยุคโลกาภิวัตน์ โดยตำรวจจำเป็นต้องปรับตัวอย่างยิ่งที่ตำรวจจะต้องปรับตัวเพื่อให้สามารถรู้เท่าทันขบวนการในการกระทำความผิดในยุคโลกาภิวัตน์ เช่น การใช้เทคโนโลยีในการกระทำความผิดเช่นการใช้การสื่อสารออนไลน์เผยแพร่ข้อมูลในทางที่บิดเบือน เพื่อทำลายล้างศัตรู สถาบัน หรือกลุ่มบุคคล เพราะตำรวจจะวิ่งไล่จับผู้ร้ายเหมือนเมื่อก่อนที่ผ่านมากงต้องลดการกระทำแบบนี้ลง ตรงกันข้ามตำรวจต้องจับผู้ร้ายหรือผู้กระทำความผิดโดยใช้เทคโนโลยีแทน

2. บทบาทตำรวจกับการมีส่วนร่วมกับประชาสังคม ในปัจจุบันการทำงานของตำรวจฝ่ายเดียวไม่สามารถป้องกันปราบปรามอาชญากรรมได้ประสบผลสำเร็จมากนัก ตำรวจจึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือหรือการทำงานร่วมกับประชาสังคมในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการป้องกันปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมายมากขึ้น

3. บทบาทตำรวจในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ในการนำเทคโนโลยี เช่น ระบบตรวจสอบลายพิมพ์นิ้วมืออัตโนมัติ (AFIS) เป็นระบบที่ใช้ในการจัดเก็บ และค้นหา ลายพิมพ์นิ้วมือแฝง ที่ได้จากการตรวจสถานที่เกิดเหตุ เครื่องคอมพิวเตอร์ มาใช้ร่วมกับการปฏิบัติงานของตำรวจ ก็จะเป็นการเพิ่มศักยภาพในการทำงานของตำรวจในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในรูปแบบต่าง ๆ ได้ง่ายขึ้น

4. บทบาทตำรวจในโลกไซเบอร์ สำหรับสถานการณ์ในปัจจุบันสังคมกำลังเผชิญกับอาชญากรรมรูปแบบใหม่ โจรผู้ร้ายเป็นพวกมีการศึกษาสูง เลิกใช้กำลังฉกชิงวิ่งราวให้เห็น้อยแรง เพราะความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้การก่ออาชญากรรมง่ายขึ้น ได้เงินมากขึ้น และเสี่ยงต่อการถูกจับกุมน้อยลง ตำรวจจึงจำเป็นต้องมีการเรียนรู้ให้เท่าทันในโลกไซเบอร์หรืออาชญากรรมทางเทคโนโลยี เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการป้องกันปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมายมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษา ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีข้อเสนอแนะที่เป็นนัยยะในเชิงนโยบายที่สำคัญดังนี้

1. กล้องวงจรปิดในการช่วยทำงานของเจ้าหน้าที่ ทุกตัวควรที่ช่วยการทำงานของเจ้าหน้าที่ในการจับกุมผู้กระทำผิดได้ ไม่ใช่มีแต่กล้องที่ใช้งานไม่ได้
2. เจ้าหน้าที่ควรตำรวจดูแลการจราจรในช่วงโมงเร่งด่วนหรือไม่เร่งด่วนตลอดเวลาที่เจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าเวร
3. ในการใช้ระบบออนไลน์ในการการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ควรมีการจัดอบรมโครงการการใช้ระบบออนไลน์อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจมีประสิทธิภาพ
4. สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรหางบประมาณในการจัดซื้ออาวุธที่ใช้ในการจับกุมที่ทันสมัยให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทุกนายในการปฏิบัติหน้าที่

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

หลังจากที่ได้ดำเนินการวิจัยเรื่อง บทบาทตำรวจไทยหลังรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 กรณีศึกษา ตำรวจภูธร จังหวัดจันทบุรี เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการดำเนินวิจัยหลังจากนี้คือ

1. ควรศึกษาบทบาทตำรวจไทยหลังรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ในเรื่องเกี่ยวกับบทบาทตำรวจกับการค้ามนุษย์
2. ควรศึกษาบทบาทตำรวจไทยหลังรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ในเรื่องเกี่ยวกับบทบาทตำรวจกับการกระทำความผิดรูปแบบใหม่ๆ
3. ควรศึกษาบทบาทตำรวจไทยหลังรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ในเรื่องเกี่ยวกับบทบาทตำรวจกับโลกาภิวัตน์

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี